

POLITICI PUBLICE SECTORIALE

TINERET

POLITICĂ PUBLICĂ SECTORIALĂ-VOLUNTARIATUL ȘI CETĂȚENIA ACTIVĂ ÎN RÂNDUL TINERILOR

CUPRINS

1.VOLUNTARIATUL ÎN ROMÂNIA ȘI UNIUNEA EUROPEANĂ.....	3-5
2.OBIECTIVE.....	5-6
3.BENEFICIARII POLITICII PUBLICE SECTORIALE-VOLUNTARIATUL ÎN RÂNDUL TINERILOR	6
4.EVALUARE EX ANTE A POLITICII PUBLICE.....	7-8
5.ANALIZA BENEFICIARILOR.....	8-9
6.CONCLUZII	9-10
7.BIBLIOGRAFIE.....	11

1. Voluntariatul în România și Uniunea Europeană

Voluntariatul este un aspect social relevant pentru politicile publice la toate nivelurile (european, național, regional, local) și pentru cooperarea internațională și ajutorul umanitar. Voluntariatul nu trebuie văzut ca un înlocuitor al muncii plătite sau ca o alternativă mai ieftină a acesteia, și nici ca un substitut al responsabilității statului de a asigura drepturile economice, sociale și culturale ale cetățenilor săi.

Proiecțiile demografice ale Eurostat arată că până în anul 2030 la nivelul Uniunii Europene, populația aptă de muncă va scădea cu circa 6.8%, asta înseamnă că două persoane vor suporta contribuțiile sociale pentru un pensionar, ținând cont că în acest moment există un raport de patru angajați la un pensionar. În acest context se va pune accent pe dezvoltarea relațiilor dintre persoanele vârstnice și cele aflate în câmpul muncii.

Implicarea în activitatea de voluntariat diferă de la un stat membru al U.E la altul, în Olanda peste 57% din populație a participat cel puțin o dată la o asemenea activitate, 31% practică în mod constant acest lucru. În Danemarca 43% din populație susține ca au participat la cel puțin o activitate de voluntariat dintre care 21% participă în mod constant, în Finlanda 39% din respondenți afirmă că au participat, în Austria 37%, Luxemburg 35%, Germania 34% și Slovenia 34%. Pe de altă parte în țări precum: Malta 16%, Spania 15%, Grecia 14%, România 14% și Bulgaria 12%, Portugalia 12% și Polonia 9% activitatea de voluntariat se situează mult sub media U.E.

O analiză realizată de sociologii europeni arată că implicarea în activitatea de voluntariat nu este influențată de sex sau vârsta. În schimb s-a demonstrat că persoanele care beneficiază de o educație mai bună sunt inclinați către acest tip de activitate.¹

În cadrul unui sondaj efectuat de către Parlamentul European, respondenții au declarat într-o proporție de 24% ca iau parte la activități de voluntariat în timp ce 75% au afirmat ca nu au participat vreodată la o asemenea activitate. În același timp 11% au susținut că participă în mod frecvent în timp ce 13% în mod ocazional.

---

¹ Special EUROBAROMETER realizat de Parlamentul European, "Volunteering and Intergenerational Solidarity", pagina 3, 2011

Ați desfășurat o activitate de voluntariat în mod constant sau ocazional?

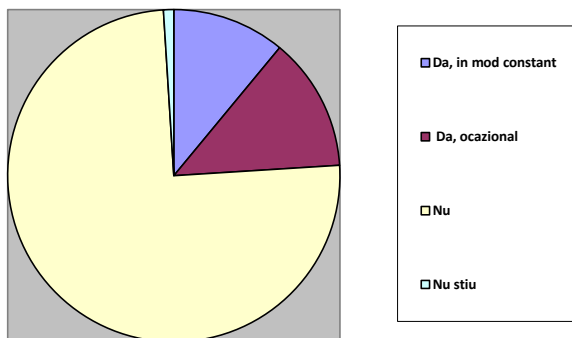
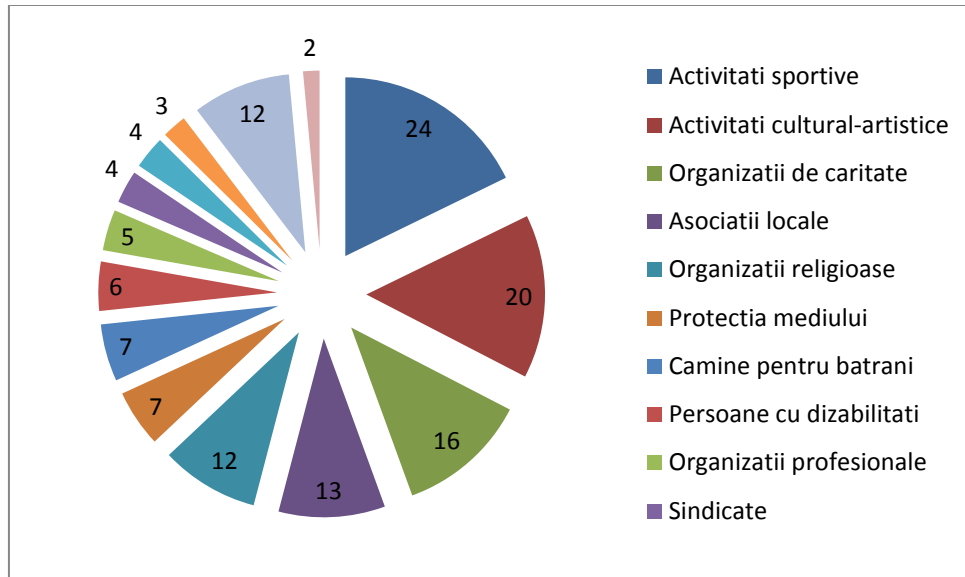

Fig.1

Majoritatea voluntarilor europeni, preferă să participe la proiecte voluntare cu privire la activități sportive (24%), activități culturale sau artistice (20%), organizații caritabile (16%) și activități religioase (12%).²

Principalele activitati desfasurate de tineri in O.N.G-uri la nivel European

Sumele sunt exprimate procentual*

Fig.2

Mișcarea de voluntariat din România s-a dezvoltat constant în ultimii 20 de ani. Anul Internațional al Voluntariatului 2001 a dat un impuls extraordinar acestei dezvoltări prin adoptarea Legii Voluntariatului, o formă de recunoaștere publică de care această mișcare

² Special EUROBAROMETER realizat de Parlamentul European, "Volunteering and Intergenerational Solidarity", pagina 6 și 8, 2011

avea nevoie pentru a merge mai departe. În România mai există însă numeroase alte reglementări sectoriale care fac referire la voluntariat și care nu sunt armonizate corespunzător cu legea cadru a voluntariatului.

Odată cu intrarea României în Uniunea Europeană mișcarea de voluntariat a resimțit, alături de întregul sector neguvernamental, diminuarea semnificativă a finanțărilor externe care susținuseră dezvoltarea sectorului nonprofit în general și a voluntariatului în special. Retragerea unor finanțatori tradiționali de pe piața românească a lăsat actorii dedicați dezvoltării voluntariatului cu resurse semnificativ diminuate și o capacitate relativ redusă de a accesa fondurile europene disponibile, capacitate limitată în mare măsură și de lipsa măsurilor de sprijin din partea statului român care nu acordă facilități de cofinanțare pentru fondurile atrase din surse europene și unde mecanismele de recuperare a taxei pe valoarea adăugată, neeligibile în cadrul finanțărilor europene, sunt încă greoaie.³

Dezvoltarea infrastructurii pentru voluntariat rămâne o prioritate din perspectiva echilibrării cererii și ofertei de voluntari, a creării unor mecanisme funcționale pentru gestionarea acestora și găsirea unui echilibru echitabil între nevoile organizatorilor activităților de voluntariat și aspirațiile voluntarilor.

Serviciile sociale din România nu suferă doar din cauza alocărilor bugetare scăzute, ci și a lipsei de colaborare dintre furnizori publici de servicii sociale și cei privați. Cel puțin așa arată o anchetă referitoare la modul în care autoritățile publice locale (APL) și furnizorii privați de servicii sociale cooperează la nivel național, pentru finanțarea serviciilor sociale.

Conștientizarea cât mai extinsă a publicului larg cu privire la valoarea voluntariatului pentru comunitatea locală, cu privire la beneficiile la nivel individual ale celor care se implică voluntar și cu privire la potențialul voluntariatului ca formă de responsabilitate socială care poate fi asumată, în această formă, atât la nivel individual cât și la nivel instituțional, este un aspect care necesită îmbunătățire, iar rolul mass-mediei trebuie să devină mai activ. Recunoașterea corespunzătoare a valorii voluntariatului trebuie să devină o prioritate pentru România care trebuie să dezvolte sisteme de recunoaștere a competențelor dobândite prin activități de voluntariat acceptate de sectorul neguvernamental, de sistemul formal de învățământ și de piața angajatorilor privați și să exploateze la maxim potențialul voluntariatului ca formă de învățare pe tot parcursul vieții și îmbătrânire activă.⁴

2. Obiective

Crearea unui mediu propice dezvoltării voluntariatului în România:

- Armonizarea cadrului legislativ care reglementează mișcarea de voluntariat prin îmbunătățirea legii cadru, Legea Voluntariatului nr 195/2001 și eliminarea contradicțiilor dintre alte legi și reglementări sectoriale care fac referire la voluntariat și legea cadru

³ Federatia Volum, Agenda Publica pentru Voluntariat in Romania 2012-2020, pagina 3, anul 2011

⁴ Agenda Publica pentru Voluntariat in Romania 2012-2020, pagina 5, anul 2011

- Elaborarea unor modele de finanțare a mișcării de voluntariat incluzând mecanisme de suport financiar din resurse publice și mecanisme de asigurare a cofinanțării proiectelor cu finanțare europeană
- Crearea unei axe prioritare dedicate voluntariatului și educației nonformale, cu priorități în domeniul tineretului în cadrul Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane pentru exercițiul financiar 2014-2020
- Crearea unor mecanisme de asigurare a voluntarilor împotriva riscurilor posibile în cadrul activității de voluntariat, în funcție de complexitatea activităților de voluntariat desfășurate
- Dezvoltarea și adoptarea unei carte a drepturilor și responsabilităților voluntarilor care să ghideze comportamentul voluntarilor

Crearea unui sistem unic la nivel național de recunoaștere a perioadei de voluntariat

- Elaborarea unui sistem de recunoaștere a competențelor dobândite prin voluntariat, bazat pe un proces unitar și structurat pe baza celor opt competențe cheie cuprinse în Cadrul Național și Cadrul European al Calificărilor
- Poziționarea certificatului de recunoaștere a competențelor dobândite prin voluntariat ca mijloc de creștere a angajabilității prin dobândirea recunoașterii sale de către angajatorii publici și privați activi pe piața muncii din România

Promovarea voluntariatului în fața opiniei publice ca valoare esențială a societății

- Crearea unui parteneriat cu mediul de afaceri din România în vederea publicării unor rapoarte despre voluntariat și efectul său asupra cetățenilor
- Adoptarea manualului pentru măsurarea muncii de voluntariat dezvoltat de Organizația Internațională a Muncii, în vederea colectării de date statistice valide și comparabile cu privire la dimensiunea și dinamica activității de voluntariat din România

3. Beneficiarii politicii publice sectoriale-Voluntariatul în randul tinerilor

Potrivit Eurobarometrului din primăvara anului 2010 România are aproximativ 4,4 milioane de voluntari, respectiv 20% din populația țării, fiind implicați în principal cei sub 35 de ani și cei care sunt angajați sau se află încă în sistemul de învățământ. În același timp însă 90% dintre organizațiile neguvernamentale active raportează implicarea voluntarilor în activități și peste jumătate din liderii acestor organizații declară că voluntarii vin singuri la organizație, potrivit studiului realizat de Fundația pentru Dezvoltarea Societății Civile în 2010.⁵

⁵ Federatia Volum, Agenda Publica pentru Voluntariat in Romania 2012- 2020, pagina 4, anul 2011

4. Evaluare ex ante a politicii publice

Valoarea voluntariatului este identificabilă pe două dimensiuni majore: dezvoltarea individuală a persoanelor implicate în activități de voluntariat și dezvoltarea comunităților și societății în ansamblu. Contribuția voluntariatului la dezvoltarea individuală este reflectată în dobândirea de cunoștințe, competențe și abilități transferabile pe piața muncii, în potențialul voluntariatului ca oportunitate de învățare pe tot parcursul vieții, în cultivarea abilităților sociale de tipul încrederii, toleranței, stimei de sine, respectului pentru diversitate. Contribuția voluntariatului la dezvoltarea comunităților este reflectată în soluționarea unor probleme locale prin complementarea aportului financiar cu munca voluntarilor, facilitarea coeziunii sociale prin aducerea oamenilor împreună pentru un scop comun, facilitarea integrării sociale și combaterea riscului de excludere socială a unor categorii sociale vulnerabile.

Contribuția voluntariatului la dezvoltarea societății în ansamblu este reflectată în cultivarea încrederii interpersonale și creșterea nivelului capitalului social, punerea în practică a valorilor europene de solidaritate, toleranță și coeziune socială, fiind o formă de îmbătrânire activă și de cetățenie activă. De asemenea, contribuția voluntariatului la dezvoltarea societală poate fi cuantificată și în termeni financiari, atingând valori între 0,5% și 5% din PIB-ul diferitelor state europene.⁶

Echivalentul contribuției financiare a voluntariatului la PIB atinge, în state precum Austria, Olanda și Suedia, procente între 3% și 5%, iar în Marea Britanie, Finlanda și Danemarca peste două procente.

În România la nivelul anului 2013, existau 85.623 organizații nonprofit înregistrate oficial. Cele mai multe dintre acestea sunt asociații (65.642) și fundații (17.963), se estimează că doar sub o treime dintre acestea sunt active.

ONG-urile, sindicatele și asociațiile profesionale sunt scutite de taxe asupra anumitor surse de venit. Aceste entități sunt de asemenea scutite de taxa pe veniturile generate de activități economice de până la un plafon de aproximativ 20.000 USD într-un an fiscal, până la zece procente din venitul total neimpozat.

Întrucât majoritatea contractelor pe fonduri europene s-au încheiat în 2013 există întârzieri în contractarea noilor proiecte, O.N.G-urile au dificultăți în păstrarea angajaților lor. De exemplu, potrivit unui raport publicat de Institutul de Economie Socială (IES) în 2013, patruzecișicinci la sută dintre O.N.G furnizori de servicii sociale indică lipsa de resurse umane sau folosirea de personal insuficient calificat.

Procedurile de accesare a fondurilor europene s-au înrăutățit. O.N.G-uri care lucrează cu fonduri europene se plâng de decizii arbitrare ale autorităților, noi instrucțiuni frecvente și impredictibile și chiar de vizite de verificare abuzive. În consecință, multe O.N.G-uri în întreaga țară au fost obligate să suspende implementarea proiectelor. Până în momentul în care plățile POSDRU au fost deblocate, unele organizații și-au sistat deja activitatea. Unele organizații au apelat la împrumuturi bancare pentru a rămâne funcționale, dar întrucât acumulasera deja datoriile, către stat și către furnizori, au fost în imposibilitatea de a intra în competiție pentru alte contracte.

Unele autorități locale au continuat să susțină proiecte ale O.N.G, mai ales în domeniile cultură și sport. Totuși, nu toate județele și orașele au astfel de programe de

⁶ European Commission - DG EAC. 2010. VOLUNTEERING IN THE EUROPEAN UNION. Final report. London: GHK, pp. 11 (citată în continuare VEU)

finanțare, iar cele care au alocă bugete mici, echivalente cu între 25.000 dolari și 150.000 dolari, și acoperă un număr redus de domenii finanțate. Doar un număr redus de firme private folosesc legea sponsorizării care permite unei companii să deducă până la 0,3% din cifra sa de afaceri sau 20% din impozitul pe profit datorat pentru donații. Datele furnizate în 2013 de către Agenția Națională pentru Administrare Fiscală (ANAF) arată că doar doisprezece procente dintre companii au folosit această oportunitate în 2011, cu un volum total echivalent cu aproape 142 milioane de dolari.⁷

5. Analiza beneficiarilor

Voluntariatul favorizează coeziunea socială și incluziunea socială. Voluntariatul implică împărtășirea și sprijinirea celorlalți, contribuind în acest sens la dezvoltarea solidarității. Activitățile de voluntariat sporesc toleranța popoarelor față de grupurile defavorizate din societate și contribuie la reducerea rasismului și prejudecăților. La nivel individual, voluntariatul poate fi un mijloc pentru cetățeni de a dobândi competențe sociale, de a juca un rol util, precum și de a se conecta sau reconecta cu societatea. La nivel societal, acesta poate fi un instrument de emancipare a cetățenilor, în special pentru grupurile defavorizate ale societății.⁸

Ținând cont de situația economică actuală dificilă, de subvenționarea programelor de voluntariat de către autoritățile publice locale și centrale, credem că principala sursă de finanțare viabilă a acestor programe poate fi constituită de fondurile europene atribuite de către Uniunea Europeană României. Astfel pentru exercițiul financiar 2014-2020 propunem crearea unei axe prioritare dedicate voluntariatului și educației nonformale, care să includă și priorități legate de problematica tineretului. Această axa prioritară dedicată voluntariatului și educației nonformale, trebuie să fie încadrată în Programului Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane.

Aceste resurse pot fi folosite pentru atingerea indicatorilor asumați de România în cadrul Strategiei Europa 2020, în special pentru inițiativele strategice Tineretul în Mișcare (Youth on the Move), Agenda pentru Noi Competențe și Noi Locuri de Muncă (Agenda for New Skills and New Jobs) și prioritățile legate de promovarea incluziunii sociale prin reducerea sărăciei.⁹

Implementarea acestei noi axe va avea o contribuție importantă în vederea înlăturării principalelor obstacole întâmpinate de toți actorii implicați și va crește potențialului lor de a accesa fondurile europene disponibile, contribuind decisiv la procesul de inserție sau reinsertie pe piața muncii prin dezvoltarea de competențe care cresc angajabilitatea, în special în cazul tinerilor; mijloc de reducere a marginalizării și excluziunii sociale; mijloc de creștere a gradului de implicare în viața comunității; mijloc de creștere a gradului de alfabetizare digitală; activitate care facilitează tranziția de la școală la piața muncii; activitate care stimulează mobilitatea trans-frontalieră contribuind la transferul de competențe și educația

⁷ Indexul Sustenabilității Organizațiilor Societății Civile 2013 – România, pag. 6-7, anul 2013

⁸ Comisia Europeană, Comunicare privind politicile UE și voluntariatul: recunoașterea și promovarea activităților de voluntariat transfrontaliere în UE, pag.7, anul 2011

⁹ Federatia Volum, Agenda publica pentru Voluntariat in Romania 2012-2020, pag. 9

multiculturală în spiritul diversității și toleranței.

Un alt stimulent financiar de care ar trebui să se bucure toți cei implicați în activitatea de voluntariat este reprezentat de constituirea unui cadru legal și a unor mecanisme de susținere a organizațiilor care lucrează cu voluntari, care atrag finanțări nerambursabile europene prin alocarea din bugetul de stat a cofinanțării solicitate de către Comisia Europeană, contribuind astfel la creșterea gradului de absorbție a diferitelor tipuri de fonduri europene și granturi disponibile.

În România o bună parte din organizațiile care lucrează cu voluntari dispun de expertiză, resurse umane și logistice limitate pentru a administra și dezvolta pe termen lung un sistem propriu de recunoaștere a competențelor dobândite prin voluntariat. Într-o mare măsură a situațiilor organizațiile recunosc voluntarilor doar timpul petrecut în organizație sau proiect și nu competențele dobândite în cadrul acelor activități.

Considerăm că recunoașterea competențelor dobândite prin voluntariat poate avea efecte pozitive precum: creșterea angajabilității voluntarilor pe piața muncii, cultivarea unor abilități sociale precum lucru în echipă, implicare civică, includere socială. În acest moment există un număr redus de inițiative prin care voluntarilor români li se recunoaște competențele dobândite în urma activității de voluntariat cum ar fi: modelele YouthPass (<http://www.youthpass.eu/en/youthpass/>) și Europass (<http://www.europass-ro.ro/>) bazate pe cele opt competențe cheie europene din Cadrul European al Calificărilor.

Pentru a se crea acest sistem național de recunoaștere a competențelor voluntarilor trebuie în primul rând promovat în vederea acceptării și utilizării sale de către voluntari organizații care lucrează cu voluntari, autoritățile publice, ulterior ar trebui elaborat un ghid care să sprijine principalii actori în identificarea competențelor dezvoltate.

Crearea unui parteneriat cu mediul de afaceri din România trebuie să constituie una din prioritățile organizațiilor non-guvernamentale în domeniul voluntariatului, cel mai des întâlnit mijloc de colaborare este constituit de campaniile de responsabilitate socială a companiilor sau voluntariatul sprijinit de angajator (VSA). Companiile pot avea un impact pozitiv în societate prin facilitarea implicării angajaților în activități de voluntariat. Această facilitare poate fi făcută fie sub forma punerii la dispoziția angajaților a unor informații cu privire la oportunitățile de implicare disponibile în comunitate, anagajații alegându-și domeniul implicării și momentul acesteia.

6. Concluzii

Un prim aspect dezbătut în cadrul Politicii Publice Sectoriale-Voluntariatul în rândul tinerilor este reprezentat de numărul relativ mic al tinerilor care sunt implicați în activități de voluntariat, indiferent că îl practică în mod constant sau ocazional, la nivelul Uniunii Europene și anume 24% din total tineri.

Printre principalele activități de voluntariat ce trezesc interesul tinerilor se numără activitățile sportive, cultural-artistice și organizații caritabile, voluntariatul este perceput de cetățenii europeni ca fiind o activitate necesară în mai multe domenii precum: protecția socială, sănătate, cercetare-dezvoltare, culturale, regionale, educație și protecția mediului înconjurător.

Activitățile de voluntariat sunt transversale, multi-dimensionale, astfel încât ele pot crea oportunități pentru învățare, pot oferi voluntarilor noi aptitudini și întăresc simțul civic al acestora. În același timp activitățile de voluntariat pot contribui la dezvoltarea capitalului

social prin îmbunătățirea relațiilor inter-grup bazate pe încredere și cooperare.

În România infrastructura pentru voluntariat este în acest moment insuficient dezvoltată din punct de vedere al modului de finanțare, organizațiilor suport, platforme de reprezentare, al oportunităților create pentru cei ce vor să adere la o asemenea activitate. Dezvoltarea infrastructurii pentru voluntariat trebuie să rămână pe viitor o prioritate astfel încât să se ajungă la crearea unui echilibru între cererea și oferta de voluntari, să se elaboreze mecanisme funcționale pentru administrarea lor.

O altă măsură ce trebuie luată în viitorul apropiat este constituită de crearea unor campanii de conștientizare a publicului larg cu privire la beneficiile activității de voluntariat atât la nivel de comunitate cât și la nivel individual cu ajutorul mass-media și a mediului de afaceri din România. Recunoașterea avantajelor muncii de voluntariat trebuie să fie o prioritate pentru țara noastră în același timp aceasta trebuie să dezvolte sisteme de recunoaștere a competențelor dobândite în urma activității de voluntariat agreeate de organizațiile non-guvernamentale, de sistemul de învățământ și de către angajatori.

Bibliografie

1. Decizia Consiliului privind Anul european al activităților de voluntariat care promovează cetățenia activă (2011)
: <http://register.consilium.europa.eu/pdf/ro/09/st15/st15658.ro09.pdf>
2. Studiul „Voluntariatul în Uniunea Europeană”
http://ec.europa.eu/citizenship/news/news1015_en.htm
3. Eurobarometrul no. 73, vol. 2, noiembrie 2010
http://ec.europa.eu/public_opinion/archives/eb/eb73/eb73_vol2_en.pdf
4. Studiul „Sectorul neguvernamental din România după 20 de ani”
<http://www.fdsc.ro/library/conferinta%20vio%207%20oct/Romania%202010.Sectorul%20neguvernamental1.pdf>
5. Strategia „Tineretul în mișcare” <http://ec.europa.eu/youthonthemove>
6. Indexul Sustenabilității Organizațiilor Societății Civile 2013 – România
7. Comisia Europeană, Comunicare privind politicile UE și voluntariatul: recunoașterea și promovarea activităților de voluntariat transfrontaliere în UE
8. Federatia Volum, Agenda publica pentru Voluntariat in Romania 2012-2020,
http://federatiavolum.ro/wpcontent/uploads/2014/11/Agenda_Publica_pt_Voluntariat_in_Romania_2012_2020.pdf
9. European Commission - DG EAC. 2010. VOLUNTEERING IN THE EUROPEAN UNION. Final report. London: GHK, pp. 11 (citată în continuare VEU)